

Dány Község Önkormányzata

Dány Község Településfejlesztési koncepciója

Pest megyei Terület-, Település-, Környezet

Tervező és Tanácsadó Kft.

1085. Budapest, Kőfaragó u. 9.

Tel: 267 05 08, 267 70 78 Fax: 266 75 61

E-mail: pestterv@pestterv.hu

www.pestterv.hu

2017. március

Felelős tervező:

Károlyi János	szakképesítés: okl. geográfus,
területrendező vezető tervező	okl. szociológus
	építész kamarai névjegyzéki szám: 13-1017
	tervezői jogosultság: TR

Projekt vezető:

Varga Eszter	szakképesítés: okl. építészmérnök
településrendezési vezető	építész kamarai névjegyzéki szám: 01-4863
tervező	tervezői jogosultság: TT/1, É

Ügyvezető igazgató:

Schuchmann Péter

2017. március

Tartalom

Bevezetés, előzmények.....	4
Dány jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan	5
Dány jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan	6
Településfejlesztési elvek.....	7
A település átfogó fejlesztését szolgáló célok.....	8
Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása	9
A fejlesztési célok tartalma	12
A fiatalok helyben maradásának és letelepítésének elősegítése, a helyben elérhető életminőség javítása .	12
Munkahelyteremtés, a mezőgazdálkodás (gyümölcsstermesztés és új speciális ágazatok) hagyományaira építő gazdaságfejlesztés, a mezőgazdasági termelés feltételeinek javítása, a feldolgozóipar támogatása ...	15
A természeti és a területi adottságokat kihasználó turizmusfejlesztés, a potenciális ökoturisztikai helyszínek fejlesztése	19
A településszerkezetnek a helyi sajátosságokkal és a fejlesztési igényekkel összehangolt tudatos alakítása	22
A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása	27
Javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére	29
Értékvédelem, értékJfejlesztés	30
A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer	31
Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére.....	32

Bevezetés, előzmények

Dány 2004-ben kidolgozott és elfogadott településfejlesztési koncepciójának jóváhagyása óta eltelt több mint 10 év alatt számos jelentős változás következett be a községben, a járásban, a szűkebb és tágabb környezetben, beleértve a Pest megyében és a Budapesti Agglomeráció keleti szektorában lezajlott változásokat. Az elmúlt évtized változásai és a közigazgatásban, valamint az intézményi feladat ellátási viszonyok terén bekövetkezett változások, a gazdasági válság hatásai és a településfejlesztést is érintő jogszabályi változások együttes ismeretében döntött úgy Dány Község Képviselőtestülete, hogy új településfejlesztési koncepciót készít a településrendezési eszközei felülvizsgálata és módosítása keretében. A korábban a településrendezési terv megalapozására kidolgozott fejlesztési koncepció most felülvizsgálatra, ártértékelésre került, az eltelt több mint tíz év eredményei, a bekövetkezett változások, a településfejlesztési hangsúlyok részleges módosulása és az esetleges szemléleti változások beépültek a jelenlegi, új jogszabályi követelmények szerint készült településfejlesztési koncepcióba.

Korszerű, helyi konszenzuson alapuló fejlesztési és rendezési, szabályozási dokumentumok nélkül a település felkészületlen a területi folyamatok kezelésére, kisebb az esélye a fejlesztési támogatások megszerzésére, az itt élő polgárok életminősége javítására, illetve a helyi gazdaság fejlesztésére.

Dány településfejlesztési koncepciójának meghatározása a járási (kistérségi) összefüggések, valamint a tágabb Pest megyei és a budapesti agglomerációs hatások figyelembevételével, de alapvetően a helyi adottságokra, értékekre és érdekekre alapozottan történt. Cél, hogy Dány kapcsolódjon a 2013 decemberében elfogadott Nemzeti Fejlesztés 2030 dokumentum és Pest megye új, 2013 decemberében elfogadott területfejlesztési koncepciójának és 2014-ben jóváhagyott területfejlesztési programjának releváns célkitűzéseéhez és a megyei Integrált Területi Programban foglaltakhoz, amelyek az uniós forrásokhoz való hozzájutást nagyban meghatározzák.

Jelen dokumentum, a településfejlesztési koncepció célja és feladata a település fejlesztésénél figyelembe vehető pozitív adottságok és előnyök, illetve a fejlesztést megnehezítő, akadályozó negatív tényezők és konfliktusterületek feltárása, a település jövőképeinek megfogalmazása és a fő fejlesztési irányok, prioritások kijelölése, amelyek - területi vonatkozásait is figyelembe véve - iránymutatásul szolgálnak majd az elkövetkező időszak települési szintű ágazati fejlesztéseéhez és a településszerkezeti terv és a településrendezési szabályozás felülvizsgálatához.

Dány jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

Társadalmi jövőkép

- Dány népességét, és különösen a fiatalokat tartósan megtartani képes vonzó élettér, ahol a lakosság helyben elérhető ellátási színvonala jó, az itt élők képzettségének megfelelő munkalehetőség bővül, a családok jó színvonalú megélhetése, ellátási és szolgáltatási feltételei és tartalmas kikapcsolódási, sportolási, szórakozási és művelődési lehetősége egyaránt biztosított.
- Népessége stabil, a fiatalok körében közkedvelt település, fiatal családok kedvelt lakóhelye. Az új lakótelkek iránti igény tartós.
- Alapfokú oktatás-nevelési, egészségügyi, szociális, igazgatási és ellátási funkciói jó színvonalon biztosítottak saját lakossága számára, de ellátási szerepköre több szegmensben – idősellátás, sport, turisztika - a tágabb térségre is kiterjedő.
- Színes és nívós kulturális és közösségi élettel, aktív sportélettel rendelkező Pest megyei település.
- Megvalósul a leszakadó társadalmi csoportok felzárkózása és integrációja a közösségbe.

Gazdasági jövőkép

- A helyben fellelhető munkaerőre építő erős helyi gazdasággal rendelkezik a település, másrészt kihasználja az ingázással elérhető térségi munkalehetőségeket is, ezáltal a foglalkoztatás közel teljes körű.
- A közlekedési kapcsolatrendszer fejlett, amely korszerű, igényekhez igazított eljutást tesz lehetővé a térség jelentős foglalkoztató központjaiba.
- A község stabil, erős és a hozzáadott értéket előnyben részesítő, mezőgazdaságra alapozott helyi gazdasággal rendelkezik a jövőben. A helyi gazdaságban növekvő szerep jut a feldolgozóipari ágazatoknak és a mezőgazdasághoz kapcsolódó logisztikának. A húzóágazatok a gyümölcstermesztés, a kertészeti ágazatok, a húsipar, a méhészet és a gyógynövénytermesztés.
- Az itt működő tőkeerős vállalkozások Dány gazdasági, pénzügyi pályáját is biztos alapokra helyezik. Az önkormányzat együttműködésben a gazdasági szereplőkkel számos közérdekű fejlesztést valósít meg, amely hozzájárul a település funkcióbővítéséhez és élhetőségének javításához, ezen keresztül pedig a népességvonzó képesség javulásához.
- Az infrastruktúráisan előkészített, jó területi és műszaki adottságokkal rendelkező gazdasági célú fejlesztési területe hasznosítására törekvő gazdaságpolitika nyomán a település gazdasága növeli gazdasági teljesítményét.

Környezeti jövőkép

- A környezeti elemek kedvező állapota tartósan jó marad, a községbe nem települnek szennyező források, és az értékeket veszélyeztető hatásokkal sem kell számolni, ennek nyomán a település természeti értékeinek megőrzése biztosított.
- A Gödöllői-dombság és a Gödöllői-Dombvidék TK kedvező táji, természeti környezetét és értékeit őrző, körütekintően fejlesztő település. A védelemre érdemes ökológiai funkciójú területek háborítatlansága biztosított. A korlátozásokkal hasznosítható természeti értékek mind nagyobb részben az ökoturizmus céljai és a bemutatás szolgálatába helyeződnek.
- A település zöldterületei bővülnek, a meglévők megújulnak.

- A tájhasználatban a megélhetést és jövedelemtermelést valamint a megőrzést egyaránt lehetővé tevő tájgazdálkodási módok válnak uralkodóvá.
- Dány hatékonyan kihasználja sajátos egyedi potenciáljait. Az elsődleges lakófunkció és mezőgazdasági termesztés mellett természeti környezetét és értékeit megőrző, azt fenntartható módon fejlesztő rekreációs és turisztikai lehetőségeket is nyújt (lovass, kerékpáros, horgász, vadász turizmus).

Dány jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan

Dány kihasználja és maga javára fordítja földrajzi fekvéséből adódó helyzeti előnyét. A település az agglomerációs övezeten kívül fekszik, de az első települési gyűrűben, amely még közvetlenül határos a Budapesti Agglomerációval. A község aktív résztvevője és haszonélvezője az agglomerációt jellemző gazdasági dinamizmusnak, és a munkaerőpiacon lakossága jelentős része talál megélhetést. Az agglomeráció felsőfokú, középfokú, és egyedi szolgáltatásai a település lakói számára hozzáférhetők. Ugyanakkor az agglomerációban tapasztalt negatív tényezők, zsúfoltság, környezeti terhelés a községben már nem érzékelhető, kedvező természeti környezetben biztosít lakhatást az itt élők számára az agglomeráció szomszédságában. A település a megépült M0 autópályára alapozva javuló nagytérségi közlekedési kapcsolatait kihasználva bekapcsolódik a Budapesti agglomerációt érintő kereskedelmi, gazdasági áramlásokba.

Mindezek alapján Dány jövőképe: **Dány megyei átlagot meghaladó életfeltételeket és kellemes lakókörnyezetet biztosító, az itt élőket alapfokú intézményekkel és egyéb szolgáltatásokkal magas színvonalon ellátó, fejlett, élhető, stabil helyi gazdasággal rendelkező és széles ökoturisztikai kínálatot nyújtó kistélepülés.**

Településfejlesztési elvek

- A településfejlesztés vezérelve a **minőségi fejlődés** biztosítása, az általános települési komfortérzet további javítása, a **népessége számára hosszú távon is megélhetést biztosítani tudó, élhető településsé válás elősegítése a Budapesti agglomeráció közelében.**
- A község mindenkori fejlesztése során törekedni kell az adottságok és lehetőségek optimális kihasználására olyan módon, hogy az ne veszélyeztesse a **lakó funkció kedvező feltételei megőrzésének, javításának** lehetőségét, se a települési környezetminőség és településképp javításának esélyét, se a helyi társadalom integritásának fenntarthatóságát, ugyanakkor gazdaságilag is biztosítsa a Dány fenntartható fejlesztésének lehetőségét. A településfejlesztésben a **társadalmi, a gazdasági és az ökológiai fenntarthatóság egyensúlyát, és megfelelő arányait kell biztosítani.**
- A fejlesztés elsősorban a **dányi polgárok és a helyi gazdaságban tevékenykedő vállalkozók érdekeit** kell, hogy **szolgálja.** Ez részben a meglévő gazdasági területek mellett újabbak hasznosításával, a mezőgazdaságra települő feldolgozóipari tevékenységekkel, továbbá a még hiányzó funkciók, illetve az előre jelezhető igényeket követő további intézmények, szolgáltatások ütemezett kiépítésével és igényes megvalósításával történjen.
- A településfejlesztési koncepció alapvető célja **az itt élők életminőségének javítása** legyen. Az új fejlesztések olyan módon és olyan színvonalon valósuljanak meg, hogy az ne jelentsen többletterhet a településnek (az Önkormányzatnak).
- A település fejlesztése során fokozottan kell támaszkodni a 2014-20 közötti uniós tervezési ciklus kapcsolódási pontjaira és pályázati lehetőségeire. A **külső források bevonása mellett,** az Önkormányzat településfejlesztési és -rendezési szerződések megkötésével biztosítsa (az Önkormányzat számára többlet ellátási kötelezettséggel járó) új funkciókat létrehozó, vagy a meglévő kapacitásokat bővítő **jövőbeni fejlesztők arányos hozzájárulását a településfejlesztéshez** annak érdekében, hogy a kitűzött célok a helyi lakosság terheinek növekedése nélkül valósulhassanak meg.

A község átfogó településfejlesztési céljait a hatályban levő legfrissebb országos elveknek, koncepciónak és stratégiának megfelelően fogalmaztuk meg. Ezeket a **Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról szóló 1/2014. (I. 3.) OGY határozat** foglalja össze, illetve írja elő.

A település átfogó fejlesztését szolgáló célok

Jövőkép:

Dány megyei átlagot meghaladó életfeltételeket és kellemes lakókörnyezetet biztosító, az itt élőket alapfokú intézményekkel és egyéb szolgáltatásokkal magas színvonalon ellátó, fejlett, élhető, stabil helyi gazdasággal rendelkező és széles ökoturisztikai kínálatot nyújtó kistelepülés.

Átfogó célok:

A fiatalok helyben maradásának és letelepítésének elősegítése, a helyben elérhető életminőség javítása

Munkahelyteremtés, a mezőgazdálkodás (gyümölcstermesztés és új speciális ágazatok) hagyományaira építő gazdaságfejlesztés, a mezőgazdasági termelés feltételeinek javítása, a feldolgozóipar támogatása

A természeti és a területi adottságokat kihasználó turizmusfejlesztés, a potenciális ökoturisztikai helyszínek fejlesztése

A településszerkezetnek a helyi sajátosságokkal és a fejlesztési igényekkel összehangolt tudatos alakítása

Részcélok:

Népesség-megtartás, népesség-növelés

Korszerű, stabil alapellátó intézmény-hálózat

Munkahely-teremtés

A zöldség-gyümölcs-termesztés bázisára építő gazdaság-fejlesztés

A mezőgazdasági termelés helyi feltételeinek javítása

A település-szerkezet fejlesztése, területek fejlesztésbe vonása

Közlekedés-fejlesztés

Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása

A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó célok és a részcélok kapcsolata

A Budapesti agglomeráció szomszédságában, a Gödöllői-dombvidék peremén elhelyezkedő Dány jövőbeni fejlődése szempontjából a település kiváló mezőgazdasági adottságai és természeti hagyományai, természeti környezete, továbbá agglomerációhoz közeli fekvése nyújtja a legtöbb lehetőséget. A község egyik nagy lehetősége abban rejlik, ha előnyt tud kovácsolni több helyzeti előnyt is magában hordozó elhelyezkedéséből. A település több foglalkoztató központ munkaerőpiacához is kapcsolódhat. Az agglomerációs (Budapest, Gödöllő, Veresegyház) városok mellett a Jász-Nagykun-Szolnok megyei vállalkozások is (pl. Jászfényszaru) ingázási célpontot jelentenek. Ennek előfeltétele egyrészt a közlekedési kapcsolatok, és az eljutás lehetőségeinek javítása, másrészt a képzettségi szint javítása. A településfejlesztési koncepció egyik fókuszra erre irányul, ami az átfogó és a részcélok között is megfogalmazódik. A másik lehetőség, amelyre a község jövőképe alapozható, az agrárszektor jó adottságai és a régmúlta visszanyúló természeti hagyományok főként a gyümölcsstermesztés terén. Dány életében a mezőgazdaság a jövőben is kulcsszerepet kap, azonban a településfejlesztési koncepció a magasabb hozzáadott értéket teremtő feldolgozóipari tevékenységek idehozását, termékláncok, termék utak kialakítását tűzi ki célul, ezáltal javítva a helyben történő boldogulás feltételeit. Mindezek mellett a harmonikus településkörnyezet, a jó helyi közösség, a kismértékben növekvő népesség, a fiatalok növekvő részaránya és a befogadó helyi társadalom a község erősségei. Meg kell jegyezni azonban a roma népesség további integrálódásának szükségességét, amely a kezdeteknél tart.

Fenti szempontok jelölik ki alapjaiban a település hosszú távú jövőképét, amely természetesen a község élhetőségére is nagy hangsúlyt helyez: **„Dány megyei átlagot meghaladó életfeltételeket és kellemes lakókörnyezetet biztosító, az itt élőket alapfokú intézményekkel és egyéb szolgáltatásokkal magas színvonalon ellátó, fejlett, élhető, stabil helyi gazdasággal rendelkező és széles ökoturisztikai kínálatot nyújtó kistelepülés.”**

Fenti koncepcionális jövőképpel egybecseng a Dány Község Önkormányzatának 2015-2019. évre vonatkozó Gazdasági programjában kitűzött cél, mely szerint: „Dány község célja az, hogy egy otthonosan élhető, hangulatos, értékőrző és -teremtő, egyúttal modern, magas színvonalú szolgáltatásokat nyújtó, dinamikusan fejlődő község legyen.”

Az átfogó fejlesztési célok a jövőkép elérését szolgálják. Négy átfogó cél került megfogalmazásra:

- **A fiatalok helyben maradásának és letelepítésének elősegítése, a helyben elérhető életminőség javítása**

- **Munkahelyteremtés, a mezőgazdálkodás (gyümölcsstermesztés és új speciális ágazatok) hagyományaira építő gazdaságfejlesztés, a mezőgazdasági termelés feltételeinek javítása, a feldolgozóipar támogatása**
- **A természeti és a területi adottságokat kihasználó turizmusfejlesztés, a potenciális ökoturisztikai helyszínek fejlesztése**
- **A településszerkezetnek a helyi sajátosságokkal és a fejlesztési igényekkel összehangolt tudatos alakítása**

A népességmegtartás, de méginkább a népesség lassú de biztos növelése az alapja a település hosszú távú fejlődésének. A fejlődés záloga, hogy az itt élő népesség - kiemelten a fiatal családok - találja meg számítását Dányban, élve a helyben található lehetőségekkel, valamint az ingázással ugyan, de elérhető városi munkahelyekkel, kötődjön a településéhez, és tegyen a község fejlődéséért szellemi és gazdasági értelemben is. Csak egy stabil népességű település tud tartósan prosperálni. A gazdaságfejlesztés a település pénzügyi stabilitásához nélkülözhetetlen, de ez alapozza meg a településarculati fejlesztések, intézményi fejlesztések hátterét is, melyek szintén egy-egy célként jelennek meg a településfejlesztési koncepcióban.

A részcélok az átfogó célok elérését szolgálják, egy-egy tématerületre fókuszálnak.

A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

Dány földrajzi, fizikai adottságai, kialakult településszerkezete, helyi társadalma, közmű és intézményi ellátottsági viszonyai, de legfőképp mérete alapján alapvetően inkább tekinthető homogén településnek. Szerkezetileg vagy társadalmi viszonyai alapján markánsan elkülönülő településrészek - egy kivétellel - nem rajzolódnak ki. Mindez érthető már a település méreteinél fogva is, a 4.437 lakosú, meglehetősen kompakt szerkezetű településen nem alakulhattak a hasonló fejlődésmenet és a kis távolságok, fizikai közelség okán sem gyökeresen eltérő jellegű településrészek. A központi településtesttől délnyugati irányban mintegy 2km távolságban elhelyezkedő Szentkirály településrészen is a lakó funkció jellemző, a tóparti volt zártkert területén az üdülő már vegyesen osztozik a lakófunkcióval.

A Megalapozó vizsgálat keretében elvégzett településrészenkénti elemzés rámutatott azokra a területi sajátosságokra, amelyek az egyes településrészek között tetten érhetők. Ezeket is figyelembe véve lehet meghatározni azokat a részegységeket, amelyekre vonatkoztatva az ösztételepülési fejlesztési célok eltérő prioritással kezelendők. Le kell szögezni azonban, hogy az átfogó célok elsődlegesen Dány egésze céljai, és ezek rész céljai is csak némely esetben köthetők konkrét településrészekhez.

A fiatalok helyben maradásának és letelepítésének elősegítése, a helyben elérhető életminőség javítása nem differenciálható területi alapon, Dány hagyományos kialakult

településmagját és a községközpontot, a későbbiek során, az elmúlt néhány évtized alatt beépült újabb lakóterületeket, valamint az új lakó célú beépítések számára kijelölt településrészt (Vörösmarty utca – Arany János utca) egyaránt érinti. A község egészére következnek feladatok a koncepcionális cél elérése érdekében.

A munkahelyteremtés, a mezőgazdálkodás (gyümölcsstermesztés és új speciális ágazatok) hagyományaira építő gazdaságfejlesztés, a mezőgazdasági termelés feltételeinek javítása, a feldolgozóipar támogatása és a kapcsolódó részcélok területi hatóköre értelemszerűen Dány meglévő és az új településrendezési terv keretében kijelölésre váró gazdasági területei, továbbá mezőgazdasági besorolású, és művelés alatt álló külterületei. Az előirányzott feldolgozóipari, raktározási, agrárlogisztikai fejlesztések célterülete a lakott területektől elkülönült ipari gazdasági területek, jellemzően a település külső részein a kivezető utak mentén.

A természeti és a területi adottságokat kihasználó turizmusfejlesztés, a potenciális ökoturisztikai helyszínek fejlesztése átfogó cél azokat a helyi sajátosságokat emeli ki, amelyekre Dányban vendégfogadás, vendéglátás alapozható. Ezek pedig döntően a külterület természeti értékei, vadban gazdag erdői, mezői, a horgásztó, és a kerékpározás, lovaglás számára ideális terep. De ide tartozik a községközpont közelében lévő Falumúzeum is. A rekreációs fejlesztésre alkalmas területek megléte adja e településfejlesztési cél területi fókuszát. Szentkirály településrész az ökoturizmus egyik bázisa lehet, hasonlóan a horgásztóhoz a községtől keletre.

A településszerkezetnek a helyi sajátosságokkal és a fejlesztési igényekkel összehangolt tudatos alakítása területileg Dány község egészére került megfogalmazásra, magába foglalva a településszerkezet fejlesztésével, a területekkel való optimális gazdálkodással, a belső és külső hálózati kapcsolatok fejlesztésével összefüggő feladatokat. Az arculat, településkép javítása a községközpontra kiemelten vonatkozik. Az élhetőséggel összefüggő részcélok viszont a település teljes területére értelmezhetők, míg az új - lakó illetve gazdasági célú - fejlesztések a meglévő területekhez kapcsolódnak a község nyugati részén. A közlekedési kapcsolatok javítása a külterületen a kivezető utakat (Kóka, illetve Valkó irányába), valamint a majdani kerékpárúthálózatot foglalja magába.

A fejlesztési célok tartalma

A fiatalok helyben maradásának és letelepítésének elősegítése, a helyben elérhető életminőség javítása

Népességmegtartás, népességnövelés

Dányban a településfejlesztési politika célkitűzése szerint elő kell segíteni a **lakónépesség kismértékű növekedését**. A népesség számának befolyásolásában a településrendezési terv csak közvetett eszközkészlettel rendelkezik. Még korlátozottabbak a lehetőségei a tervnek a lakónépesség összetételének alakításában, ezért a rendezési terv megalapozására készült fejlesztési koncepció is csak irányelveket, kívánatos célállapotot fogalmazhat meg.

A községben élők számának alakításában a belső és külső tényezők egyaránt szerepet játszanak. A lakónépesség gyarapodása két forrásból adódhat, egyrészt a település belső megújuló képességéből, másrészt a községbe irányuló beköltözések dinamizmusából.

A község hosszú távú perspektívája tekintetében az tekinthető ideális és elérendő célállapotnak, ha a település a fiatalabb korosztályok magasabb arányának köszönhetően **saját megújuló képessége révén** is képes gyarapítani lakosságát. A községnek elő kell segítenie a helybeli fiatalok ingatlanhoz jutását helyben, a számukra nyújtott kedvezményes telek és lakóingatlan vásárlás lehetőségének megteremtésével, hasonló módon, ahogyan az történt 2002-től kezdődően mintegy 3 év alatt értékesített 44 lakótelek esetében is. Most vannak ugyan kijelölt telkek, de kisebb a fizetőképes kereslet. A helybeli fiatalok megtartása, lakáshoz jutásuk segítése a helyi társadalom integritásának megőrzése szempontjából is előnyös. Azonban Dány demográfiai sajátosságainak ismeretében a lakónépesség növelése tekintetében támaszkodni kell a Dányba irányuló beköltözésekben rejlő lehetőségekre is. A település elmúlt időszakban humánerőforrások tekintetében kismértékben megbillent egyensúlyának helyreállítása érdekében fejlesztési, ingatlangazdálkodási és szociális eszközökkel támogatni javasolt a **fiatal értelmiségiek** letelepítését.

Az Önkormányzat éljen mindazokkal az eszközeivel, amelyek a községbe irányuló betelepülések számát mind ösztönző, mind korlátozó módon képesek szabályozni. Újabb lakó célú területek kijelölésével, telekosztással az Önkormányzat további beköltözésekre ösztönözhet. Az Önkormányzat tudatosan tervezett ingatlanpolitikával, a **telekkínálat szabályozása** útján - bizonyos fokig - irányíthatja a beköltözések és - az egyre csökkenő - elköltözések mértékét. A községben az új lakóterületeken, illetve a megüresedett ingatlanok megvásárlásával letelepedni szándékozók száma, és jóval kisebb mértékben társadalmi összetétele is befolyásolható.

A lakótelkekkel való tudatos gazdálkodáson túl, a településen olyan feltételek megteremtésén kell dolgozni, és a lehetséges fejlesztési lépések között mindig azoknak a megoldásoknak kell prioritást kapniuk, amelyek hozzájárulnak közvetlenül vagy közvetett módon a **település élhetőségének fokozásához**, a helyi életminőség jobbításához, hozzájárulva ezzel az elköltözések minimalizálásához, és a **gyermekvállalási kedv növeléséhez** a tősgyökeres helyi lakosság körében. A lakosság, azon belül is különösen a fiatal, képzetesebb korosztály érezze, hogy lehet és érdemes Dányban élni, boldogulni hosszú távon is. Ennek megfelelően kiemelt figyelmet kell fordítani a következőkre:

- a község polgárai, különösen a fiatalabb korosztályok tartós helyben maradása szempontjából lényeges a **művelődés**, az igényes szórakozás, a **változatos szabadidő eltöltés**, a **sport**, a közösségi rendezvények mind szélesebb lehetőségeinek biztosítása, a településen elérhető szolgáltatások körének bővítése, a szolgáltatások színvonalának emelése,
- az elmúlt évtizedben az önkormányzat eredményesen élt azzal az eszközzel, hogy biztosította **lakótelkek és ingatlanok kedvezményes megvásárlásának lehetőségét** a családot alapító helybéli **fiatalok számára**, akik Dányban szándékoznak tartósan élni, ennek a jó gyakorlatnak a folytatása szükséges,
- a gyermeklétszám növekedéséből adódóan az Önkormányzat többlet-ellátási kötelezettségének jó színvonalon történő teljesítése,
- a települési komfortérzetet növelő beruházások és a lakosság részéről igényelt települési szintű műszaki fejlesztések fokozatos végigvitele, a hátrányos közlekedésföldrajzi helyzet oldását szolgáló **útkapcsolati fejlesztések** és a tömegközlekedés javítása,
- a Dány hírnevét öregbítő, ezáltal a településhez tartozás érzését is erősítő helyi speciális mezőgazdasági termékek előállításának ösztönzése, azokhoz kapcsolódó programok, fesztiválok megrendezése,
- a **roma népesség integrációja** is sürgető feladatot jelent, amit az intézményhálózat (óvoda, általános iskola) roma nemzetiségi létszámának fokozatos növekedése is alátámaszt.

A Közép-Magyarországi Régió területén tapasztalható népességtrendeződés, és a témában készült népességprognózis állításaira alapozottan a megye területének Fővárosi agglomerációhoz tartozó övezetén túlra költöző népességnek továbbra is lesz utánpótlása, bár erősek a visszaköltözési tendenciák is. Dány vonatkozásában az becsülhető reálisan, hogy a kilencvenes és kétezres évek stagnáló, mérsékelt növekedést mutató trendje szerint a lakosság abszolút értelemben továbbra is növekszik ugyan, de az abszolút értelemben vett népességnövekedés egyre nagyobb hányada - az elköltözések stagnálása mellett - a fiatalabb, produktív korúak arányának növekedéséből, a település természetes megújuló képességéből fog adódni. A fejlesztési koncepció és a településrendezési terv távlatában ennek megfelelően Dányban reálisan **4550-4600 fő lakónépességgel** lehet számolni.

Korszerű, stabil alapellátó intézményhálózat

A **Nefelejcs óvoda** jó kihasználtsággal működik, jelenleg 5 csoporttal. Felújítása indokolt, és kapacitásbővítésre is szükség van, melynek megoldása emeletráépítéssel történik. Cél tornaszoba és egy orvosi szoba kialakítása az alsó szinten, az emeleten pedig dolgozói helyiségeké, olyan módon, hogy ezzel az intézmény az új törvényi előírásoknak megfeleljen. A felújítás során fűtéskorszerűsítés, és energiahatékonysági fejlesztés is megvalósul. Az óvoda a bővítésnek köszönhetően 6 óvodai csoportot tud majd ellátni.

A 2012-ben átadott **Bóbita Bölcsőde** engedélyezett létszáma 24 fő, amely jelenleg és a hosszabb távon is elegendő.

A **Széchenyi István Általános Iskolában** a fűtéskorszerűsítés és a nyílászáró csere megtörtént. A felújítás folytatása szükséges, melynek részeként a hőszigetelés, valamint az elektromos hálózat felújítása a cél. Célszerű a VEKOP-hoz kapcsolódóan uniós finanszírozással megvalósítani.

Az **egészségügyi alapellátás** (háziorvosi és fogorvosi ellátás) megfelelő a községben, azonban a hatvanas években épült épületek teljes felújítása a cél.

Az **idősellátás, idősgondozás** Dányban magas színvonalon működik. Két intézményben történik az ellátás, vállalkozói alapon. Emellett az idősek házi gondozása és az ebédkihordás is működik.

Az **új művelődési ház** tervezése megkezdődött, a korszerű intézmény a közeljövőben megvalósul.

Fejlesztési feladat a község sportéletének fejlesztése, hozzájárulva ezzel a lakosság egészséges életmódjának fokozásához. Emellett a sportesemények, a rendszeres sportolás közösségformáló szerepe is kimagasló. A községi sportpálya a Zsámboki út mentén található, de szükséges egy könnyűszerkezetes kivitelezésű **sportcsarnok megvalósítása** is, valamint a meglévő tornaterem bővítése. Dányban a labdarúgásnak évtizedes kultusza van, a község a Bozsik-programnak is résztvevője. Cél, hogy a téli időszakban is meglegyenek a sportolás feltételei, fedett pálya álljon rendelkezésre a labdarúgást szeretők részére a településen.

A mindennapos úszás program keretében támasztott követelményeknek való megfelelés, és az itt élő gyermekek illetve a teljes lakosság számára cél egy **tanuszoda létesítése** a községben. Jelenleg a legközelebbi sportuszoda Gödöllőn van, a mely a távolság okán nem tölti be azt a funkciót, amit egy helyben megvalósult uszoda nyújtani képes.

Munkahelyteremtés, a mezőgazdálkodás (gyümölcsstermesztés és új speciális ágazatok) hagyományaira építő gazdaságfejlesztés, a mezőgazdasági termelés feltételeinek javítása, a feldolgozóipar támogatása

Munkahelyteremtés

Dányban a helyi gazdaság erősítése lényeges fejlesztési prioritás, hiszen hosszú távon csak egy kiegyensúlyozott, fejlődőképes, a mindenkori új fejlesztési energiákat befogadni képes, azokat hasznosítani tudó gazdaság képes biztosítani a település egészének fejlődését és gyarapodását, a község polgárainak helyben történő boldogulását, életkörülményeinek jobbra fordulását. A településen élő polgárok életminőségét és a község további fejlődését alapvetően befolyásolja a helyi **munkahelyek számának jövőbeni alakulása**, és a térségben további munkalehetőséget biztosító **foglalkoztatási központok** jó színvonalú **elérhetősége**. A gazdaságfejlesztés helyi feltételeinek biztosítása abból a szempontból is különösen nagy fontosságú, hogy a község polgárainak növekvő hányada számára legyen biztosított a munkalehetőség saját településében, ezáltal váljék mérsékelhetővé a Dányt jellemző – bár a környező településeket is hasonlóan érintő – magas napi ingázási arány.

Fentieket figyelembe véve javasolt egy új **gazdasági célú fejlesztési terület** kijelölése Dányban, amely **elsősorban a helyi mezőgazdaság által megtermelt alapanyagok tárolására, elosztására, feldolgozására alkalmas ipari, logisztikai funkciót hozna Dányba**. A gazdasági fejlesztési terület megléte a biztosítékát jelenti annak, hogy a kijelölt területet ne lehessen más célra felhasználni. A vállalkozási terület kijelölése közvetve tehát a munkahelyteremtésnek és az ingázni kényszerülő munkaerő aránya csökkentésének is az egyik feltétele.

Az Önkormányzatnak különleges figyelmet kell fordítania egy-egy nagyobb tőkeerősségű feldolgozóipari vállalkozás idecsalogatása mellett, a helyi illetőségű mezőgazdasági termékek feldolgozását végző **kis- és középvállalkozások** beindításának **támogatására**, illetve működési feltételeik javítására. Ennek eszközei többek között kedvezményes hitelek, támogatások, önkormányzati megrendelések lehetnek. Különleges kezelést igényelnek a gyakran elvesztett munkahelyet pótló, alacsony tőkeerősségű kényszervállalkozások (sok esetben a mezőgazdasági vállalkozások), amelyek működőképességének fenntartása, támogatása javasolt, mintsem, hogy az Önkormányzat munkanélküli segélyeket legyen kénytelen kiutalni számukra.

A munkanélküliség ellen küzdeni kíván az Önkormányzat, mivel a munkanélküli családokban romlanak az életkörülmények és az emberek életminősége, másrészt az Önkormányzat szociális kiadásai emelkednek a támogatások, segélyezések miatt. A munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése érdekében – a község gazdasági programjában is megerősítetten – az Önkormányzat a fejlesztési elképzelései kapcsán előnyben részesíti a helyi vállalkozásokat/vállalkozókat.

Hasonló jelentőséggel bír a térségben munkalehetőséget biztosító **foglalkoztatási központok** jó színvonalú **elérhetőségének biztosítása**. E tekintetben a térség jelentősebb igazgatási, gazdasági és szellemi központjaihoz fűződő kapcsolatrendszer elmélyítése, az egyoldalú függés oldása, de az elérhetőségi viszonyok, a munkabajárási feltételek javítása is a feladat része Gödöllő, Veresegyház és a Főváros, valamint a Jász-Nagykun-Szolnok megye megyehatár-közei foglalkoztató központjai vonatkozásában. Ugyanis Dány lakosságának feltehetően nagyobbik része hosszú távon is e két város munkaerőpiacán talál megélhetést magának. Ezért a napi rendszerességű ingázás támogatása, kedvezőbb feltételek megteremtése annak megkönnyítése céljából, különösen a közlekedési, menetrendi viszonyok, de egyéb, szociális vonatkozások terén is, lényeges fejlesztési feladat. E tekintetben a településrendezési terv elsősorban a közlekedéshálózat javításával működhet közre.

Napi ingázási távolságon belül számos jelentős foglalkoztató vállalkozás, telephely érhető el a településről. Budapest és Gödöllő mellett Veresegyház és Jászfényszaru üzemébe is a munkáltató utaztat dányi munkavállalókat. Cél további munkahelyek elérése, ehhez azonban a ma még több ágazatban jelentkező képzettségi problémák és hiányosságok felszámolása szükséges.

A zöldség-gyümölcstermesztés bázisára építő gazdaságfejlesztés

Dányban a helyi gazdaság szerkezetében a mezőgazdaság, kiemelten a gyümölcstermesztés évtizedek óta meghatározó. A helyi gazdaság fejlesztésének egyik fő bázisa a gyümölcstermesztés és a szántóföldi növénytermesztés. A gyümölcstermesztés kiváló területi adottságaira, és az itteni gazdálkodók nagy termelési tapasztalatára, és a mezőgazdaságban szép számmal tevékenykedő fiatal vállalkozó korszerű szemléletmódjára alapozottan a gyümölcstermesztés Dány életében minden bizonnyal továbbra is meghatározó szereppel bír majd. Éppen ezért van rendkívüli jelentősége annak, hogy a helyi gazdák hogyan lesznek képesek **alkalmazkodni a mindenkori piaci viszonyokhoz**. Ebből kifolyólag a mezőgazdasági termelés jövedelmezőségének fokozása, a termékek mind jobb eladhatósága a legfőbb fejlesztési cél a mezőgazdaság vonatkozásában.

A kilencvenes évek új telepítéseinek köszönhetően a település gyümölcsösállományában növekszik a fiatal telepítések aránya. További kedvező adottság, hogy a csonthéjasok adják a fiatal állományok többségét, amelyek iránt tartós kereslet mutatkozik a piacokon. Ezáltal Dány olyan lépéselőnyben van, amely reálian teszi a helyi **gyümölcstermesztést és az arra épülő raktározó és feldolgozóipart** a község fejlesztésének egyik stratégiai irányává. A szántóföldi növénytermesztés esetében magtárak létesítése lehet a cél.

A **hűtőházkapacitás növelése** javasolt abban a tekintetben is, hogy ezáltal az értékesítési időszak meghosszabbítható. A helyben megtermelt gyümölcsfélések így nem csak a

felvásárlási dömping időszakában, nyomott áron lennének eladhatók. A helyben történő hűtés és raktározás megoldást jelenthet részben a gazdálkodók egyik legfőbb problémájára is, a gyümölcs értékesítés nehézségére.

A hűtőiparon, raktározáson túl törekedni kell a helyben feldolgozott termékek arányának növelésére, hogy az egyes termékek mind magasabb feldolgozottsági fokon kerülhessenek a település gazdálkodóitól a - leginkább fővárosi vagy gödöllői, hatvani - piacokra, illetve áruházláncokba. A magas szállítási költségek szintén a termékek helyben történő feldolgozását indokolják. A **raktározás és feldolgozó üzem** megvalósítása pedig további munkalehetőségeket is teremtené Dányban. E feladatok minden bizonnyal külső tőke bevonását igénylik.

Egyelőre a mezőgazdasági gépkereskedelem van jelen a településen, de cél további, a mezőgazdasághoz kötődő szakágazat megtelepítése.

Dányban a telepített **gyümölcsösök** kiterjedése következtében olyan mennyiségű gyümölcsterméssel lehet számolni, amelynek minden bizonnyal meglesz a stabil felvevő piaca hosszabb távon is. A nagy mennyiségű de a szigorú minőségi követelményeket is kielégítő agrártermékek lehetnek csak versenyképesek az európai és a keleti piacokon.

Lényeges, hogy Dányban legyen(ek) helyben előállított, **e településre jellemző speciális termékek**, amelyek mintegy védjegyként is működnek. Az EU piacain az egyedi termékek, Hungarikumok iránt minden bizonnyal tartósan meglesz a kereslet. Az egyedi termékek között növekvő szerepet kell biztosítani a **biotermesztéssel** előállított vegyszermentes termékeknek is. Ennek és a **gyógynövénytermesztésnek** is megvannak a kezdeményei a településen, cél e két vonal felfuttatása.

Dányban a szőlőtermesztés a korábbi elképzelésekkel ellentétben elsősorban csak hobbytevékenységként vehető figyelembe.

A gyümölcstermesztés és a kertészeti ágazat mellett növekvő szerepe van az **állattartásnak** is a községben. Jelentős tejelő és húsmarha állomány van a szövetkezetnél és néhány vállalkozásnál. A sertéságazatban a húsfeldolgozás és a forgalmazás is elindult. Cél ezeknek az ágazatoknak a felfuttatása. A **méhészet** lehet az egyik specifikuma Dánynak, amelyre alapozhat több helybéli vállalkozás is, mivel a jó minőségű méz iránti kereslet tartós.

A külső tőkéből megvalósuló, a település egésze fejlődése tekintetében számottevő erősségű befektetések tényleges megvalósulása érdekében lényeges, hogy Dány ismert és vonzó legyen a lehetséges - hazai vagy akár külföldi - vállalkozók számára, aminek érdekében hatékony **településmarketing** szükséges. A területi feltételek megteremtése mellett lényeges feladat a befektetői érdeklődés felkeltése is Dány iránt.

Dányban a mezőgazdaság és a későbbiekben az arra épülő raktározó- és feldolgozóipar fejlesztése során a hosszú távra történő felelős gondolkodás kell, hogy érvényesüljön mind a település vezetése, mind a megtelepedni szándékozó vállalkozások részéről. Ennek szellemében azoknak a befektetéseknek kell prioritást élvezniük, amelyek hosszabb távon mind több helyi polgárnak nyújtanak majd megélhetést, illetve a községet tartós, kiszámítható és egyenletes bevételekhez juttatják. Így a csak ideiglenes céllal megjelenő, a gyors megtérülést követően a realizált hasznot a településből kivívó és továbbálló vállalkozások helyett **a helyi gazdaságba hosszú távra szervesen integrálódó, minél több embert foglalkoztató vállalkozások** letelepedését kívánatos támogatni Dányban.

A mezőgazdasági termelés helyi feltételeinek javítása

Az alkalmazott mezőgazdasági technológia alapjaiban határozza meg az előállítható termékek minőségét, az igényelt munkaráfordítás nagyságát, ezáltal pedig az áruk piaci értékét és eladhatóságát. Ezért szükséges a **gazdálkodók technológiai fejlesztéseit elősegíteni**, s az ilyen szándékot támogatni kedvezményes kölcsönökkel, szaktanácsadással, stb. A gazdaság korszerűsítéséhez nyújtott hitelek, pályázati források elérhetősége a termelési színvonal javulását eredményezi. Cél az EU-s átlag csupán 60-70 százalékát kitevő **termésátlagok javítása**, a termesztés intenzifikálása. Ugyanakkor a piaci elvárásokhoz igazodva, növelni javasolt a csökkentett vegyszerfelhasználással előállított mezőgazdasági termékek arányát is.

Az Unió és a keleti piacokon a gyümölcsstermesztés terén csak a nagy tömegű és jó minőségű áruval, szervezett módon lehet piacképesen megjeleni. E feltételnek az európai mércével mérve kisméretű hazai családi gazdaságok nem képesek megfelelni. Ezért elő kell segíteni az integrátori szerepű, a termelők társulásán és összefogásán alapuló európai típusú termelői társulások, **termelő, feldolgozó és értékesítő mezőgazdasági szövetkezet(ek)** létrehozását a községben, amelyek egy-egy termékre illetve kereskedelemre szerveződnek. A támogatási politika a tájkorzetenkénti egy-két erősebb szervezet létrehozását preferálja, ami indokolja e szervezetek létrehozását több szomszédos településsel közösen. E téren a szomszédos - és jelentős zöldségtermesztő - Zsámbok, illetve az ugyancsak számos gyümölcs- és zöldségtermesztőt tömörítő Boldog, Jászfényszaru, Szentlőrinc-káta vagy Tóalmás bevonása javasolható. Az effajta szövetkezetek segítségével a termelés koordinálása, a feldolgozás, és a termékek piacra juttatásának határfoka is javítható.

Az elmúlt évek során az EU-s gyakorlathoz igazodva Dányban is létrejött 4-5 nagyobb földterületen gazdálkodó vállalkozás. Ezzel a korábbi fejlesztési koncepció birtoknagyság növelésére vonatkozó célja megvalósult.

A település hosszú távú fenntarthatóságának és a szigorú környezetvédelmi előírások betarthatóságának is lényeges feltétele a gyümölcsstermesztés során alkalmazott kemikáliák

előírásoknak megfelelő felhasználása, és a mezőgazdasági **melléktermékek és hulladékok megfelelő kezelése**. Jelenleg ezeket kinn hagyják a földeken, nem megoldott a hasznosításuk. A nyesedék, a komposzt, a vegyszerek, stb. szelektív összegyűjtését, elszállítását és újrahasznosítását vagy ártalmatlanítását meg kell oldani. A nyesedékek, kaszálmányok, szennyvíziszap alternatív energiaforrásként való újrahasznosítására kell törekedni. Ugyancsak a környezetvédelemmel összefüggésben javasolt a műtrágyázás és általában a kemikáliák használatának precíz, a helyi adottságokhoz igazodó kidolgozása. Ezáltal nemcsak a környezet (talaj) koncentrált szennyezése csökkenthető, hanem az ily módon előállított áruk egy része is jobban eladhatóvá válik.

A település mezőgazdaságának fejlesztése nem nélkülözheti az elérhető forrásokat. A fejlesztések anyagi hátterének megteremtéséhez lényeges feltétel, hogy a község legyen képes eredményesen pályázni a rendelkezésre álló hazai és EU-s fejlesztési forrásokra (Vidékfejlesztési Operatív Program, VEKOP), akár önmaga, akár kistérség hasonló adottságokkal rendelkező és hasonló érdekeltségű településeivel összefogva.

A természeti és a területi adottságokat kihasználó turizmusfejlesztés, a potenciális ökoturisztikai helyszínek fejlesztése

A Gödöllői-dombság keleti előterében elhelyezkedő község fontos potenciálját természeti, táji oldalról a jobbára káros beavatkozásoktól mentes állapotban megőrződött természeti környezete és az erdőszültség magas foka adja. A természeti tájjal harmóniában kialakult, archaikus szépségében megjelenő településkörnyezet és falukép mindenképpen vonzerőt jelent, de önmagában nem alapozhatja meg a község turisztikai irányú fejlesztését. Dány a Gödöllő Környéki Regionális Turisztikai Egyesület tagja, bekapcsolódva ezzel a térség turisztikai lehetőségeinek hatékonyabb, szervezett, térségileg összehangolt kihasználásába.

Dányban a Szentkirály településrész és környezete sajátos adottságai, a lovagoltatással kapcsolatos – egyelőre alapszintű - szolgáltatások jelenléte a településen, a horgászat céljára is hasznosított víztározó, a vadászati lehetőség, a Gödöllői-Dombvidék TK erdeinek közelsége és a rekreációs célú fejlesztéseket kitűző terv elkészülte egyértelművé teszi, hogy Dány számára a településfejlesztés egyik irányát az idegenforgalomban, kiváltképp **az ökoturizmusban rejlő lehetőségek mind teljesebb körű kiaknázása** jelentheti.

Dány fejlesztési stratégiája nagyobb részben támaszkodik a mezőgazdaság és a feldolgozóipar lehetőségeire, de a turizmus fejlesztésében rejlő lehetőségek kihasználása is **fontos húzóerőt** jelenthet a település egésze hosszú távú fejlődéséhez. Ehhez elengedhetetlen, hogy a javasolt fejlesztések és szolgáltatások olyan színvonalon valósuljanak meg a községben, hogy az egyedisége révén alkalmassá váljon a Főváros

közelében, az agglomerációs térségben és a Gödöllői Királyi Kastélyhoz kapcsolódóan jelentkező széleskörű rekreációs igények kielégítésére is.

A Gödöllő Környéki És Galga Menti Kistérség Térségfejlesztési Koncepciója Dányt az „alacsony beruházási intenzitású turisztikai övezetbe” sorolja, szemben a kistérség fontosabb turisztikai településeivel, mint Gödöllő, Veresegyház, Isaszeg, vagy Tura. A kistérségi koncepció kiegészítő, háttérszerepet szán a településnek az idegenforgalom terén. Ezzel összhangban Dányban a kiegészítő jellegű, jellemzően **ökoturisztikai fejlesztési irány javasolható**.

A természetközeli turizmus fejlesztése tekintetében feltétlenül kedvező és jól hasznosítható értéke a községnek a hátrányos közlekedésföldrajzi helyzetéből következő - és több tekintetben valóban kedvezőtlen - viszonylagos elzártsága, amelyet ma még elsősorban hátránnyként él meg a település. Azonban hosszabb távon a nagyforgalmú közlekedési útvonalaktól távolabbi elhelyezkedés egyre inkább fontos potenciállá léphet elő, ami a települést turisztikai értelemben felértékelheti. A csendes, fő forgalmi irányoktól távolabb eső település legfőbb értékévé éppen az a **nyugalom** válhat, amely másutt ebben a térségben egyre kevésbé lelhető fel.

A tágabb értelemben vett Galga mentéhez tartozó Dány római katolikus népességének hagyományos tárgyi világát bemutató **falumúzeum** 1970-ben nyitotta meg kapuját. A ház a 19. század első felében épült. Az egykori jellegzetes zsellérház népi műemlék. A kiállítás egy szegény sorsú család élet- és lakáskörülményeit mutatja be. A falumúzeum az idegenforgalmi látványosságok egyik első eleme, országos idegenforgalmi szakportálokon is megjelenik, melyre több helyi program, látnivaló is felfűzhető.

A településen belül a turisztikai fejlesztések egyik színteréül a fejlesztési koncepció - az erre vonatkozó tanulmánytervvel is rendelkező - **Szentkirályt** javasolja, ahol számos szabadidős, rekreációs tevékenység számára megteremthetők a minimális területi és infrastrukturális feltételek, amelyek később az igényekkel összehangolt módon és mértékben fejleszthetők tovább.

A község természetközeli turizmust hangsúlyosan kezelő idegenforgalmi fejlesztéseinek sorában lényeges szerepet kell kapnia a manapság rohamléptekben népszerűsödő **lovasturizmus** helyi lehetőségei feltárásának. Dány és a környező térség - különösen nyugati irányban - változatos domborzati viszonyai, földúthálózata, erdőkkel, rétekkel, szántókkal tarkított tájai ideális terepül szolgálnak a lovastúrákhoz. A térség bebarangolásához jó kiindulópontot, bázist jelenthet Dány területén Szentkirály. Fontos fejlesztési feladat a már tetten érhető turisztikai kezdemények felkarolása és továbbvitele. Szentkirály akkor válhat igazi lovasbázissá, ha ott megfelelő környezetben étkezési és szálláslehetőség is a vendégek rendelkezésére áll. Későbbiekben egy lovaspanzió a kapcsolódó lovas programokkal, lovaglási lehetőséggel, lovasiskolával, kocsizással, esetleg lovasszánózással Dány fontos vonzerejévé tehető. A lovasturizmus fellendítésének fontos

előfeltétele a település és tágabb térsége természeti látnivalóit, tetszetős tájrészleteit felfűző **lovastúraútvonalak kijelölése**.

Szentkirály üdülőterületté fejlesztésében kiemelkedő szerepe lehet a mélyben húzódó **termálvízkiészlet** hasznosításának. Ehhez a lefojtott kút nyújt elvi lehetőséget, de a konkrét hasznosítást részletes megvalósíthatósági és kockázatbecslési tanulmányokkal kell megalapozni.

A **kerékpáros turizmusnak** ugyancsak kedveznek a békés, kerékpáros felfedezésekhez ideális táji adottságok mellett a községet érintő kisforgalmú közutak. A Magyar Kerékpárosklub a Dány-Kóka összekötő utat is felvette a kerékpározásra javasolt útvonalak sorába. Hosszabb távon javasolható egy Gödöllőt a turisztikai területté fejleszthető Szentkirállyal összekötő kistérségi kerékpárút létesítése.

A község egyik leglényegesebb turisztikai potenciálját a belterülettől északkeleti irányban húzódó patak és a rajta kialakított **tározó (horgásztó) környezete** jelenti. A tavakhoz kapcsolódóan továbbra is fontos rekreációs funkció maradhat a **horgászat**, amely egyben idegenforgalmi vonzerőt is jelent. A tó környezetében kialakult üdülőterület **térbeli továbbfejlesztése és intenzívebb hasznosítása nem javasolt**. Viszont a horgászturizmus igényelte szolgáltatások körének szélesítéséhez és a **minőségi fejlesztés biztosításához** szükséges feltételeket javasolt megteremteni. A Képviselőtestület a horgásztó és környezete üdülőterületté alakításáról döntött.

A község területén húzódó vadakban gazdag erdők a vadászathoz jó lehetőséget biztosítanak. Javasolható a település erdeiben évente néhány alkalommal a maihoz hasonló vadászatokat szervezni, amelyek - megfelelő propagandával párosulva - a **vadászturizmus élénkítését** szolgálnák. E feladatok koordinálására is jött létre a helyi vadásztársaság. Azonban fejlesztési cél a vadállomány folyamatos újraterelése is.

Dány turisztikai fejlesztései akkor lehetnek igazán sikeresek és akkor hozhatják meg a remélt hasznot, amelyből a település egésze profitálhat, ha azok kellő **propaganda** tevékenységgel is párosulnak. Ehhez jól kidolgozott, átfogó és hatékony **településmarketingre** van szükség. Olyan **információs kiadványok** összeállítása és széleskörű publikálása szükséges, amelyek figyelemfelkeltő módon, naprakészen ismertetik a Dányban megvalósuló fejlesztéseket, és tájékoztatnak az egyre bővülő programlehetőségekről. A település már meglévő rekreációs lehetőségeinek, programkínálatának, falusi szálláslehetőségeinek és újabb értékeinek „reklámozásában” fontos, hogy Dány internetes portálja legyen gyors, folyamatosan bővíthető és interaktívá tehető. Legyen naprakész a közérdekű információk tekintetében, magas marketingértékű képet mutasson be a település értékeiről, látnivalóiról. Dánynak, mint településnek, és a területén kínált turisztikai szolgáltatásoknak meg kell jelenniük valamennyi nívósabb szakkiállítás, vásáron, illetve az információs kiadványok el kell, hogy jussanak a Főváros és Pest megye turisták által nagy számban látogatott idegenforgalmi helyszíneire.

Manapság egyre jobban használható, és kifejezetten egy-egy tájegység igényes turisztikai bemutatására szakosodott mobil alkalmazások fejlesztése is elterjedőben van Magyarországon is, ez a Gödöllői-dombvidék esetében is mindenképpen támogatandó irány. A térség bemutatására is szükséges a QR kódok és Pocket Guide alkalmazása. A térségben kifejlesztett programcsomagok útvonalaihoz – melyekre Dány is rácsatlakozik - és a tematikus útvonalakhoz kapcsolt információkat Pocket Guide mobilalkalmazás segítségével tölthetik le a látogatók okostelefonra. A QR kódok és a Pocket Guide alkalmas eszköz a személyzet tehermentesítésére, és megsokszorozza az információszerezés lehetőségét is.

A településszerkezetnek a helyi sajátosságokkal és a fejlesztési igényekkel összehangolt tudatos alakítása

A településszerkezet fejlesztése, területek fejlesztésbe vonása

A településszerkezet alakításakor mind a fejlesztési elképzelések, mind a rendezési javaslatok kidolgozása és azok érvényesítése során azoknak a megoldásoknak kell prioritást adni, amelyek hozzásegítenek a **fenntartható szerkezet, a nyugalmas és rendezett, falusias karaktert nyújtó település**, mint távlati fejlesztési cél eléréséhez. A településszerkezet formálódásakor a település térben kiegyensúlyozott szerkezetének megőrzésére, a terekkel, zöldfelületekkel **jól tagolt, nem túlszűfolt struktúra megőrzésére** kell törekedni.

Dány központjának alakításakor, fejlesztésekor azoknak a megoldásoknak kell prioritást biztosítani, amelyek a **településközpont** színesebbé, látványosabbá, **karakteresebbé tételét** segítik elő, amelynek révén a községközpont valódi **közösségi térré** alakulhat. A településszerkezeti és a szabályozási terv ezen a téren jobbra csak közvetett eszközökkel rendelkezik, elsősorban a központfejlesztés keretfeltételeit teremtheti meg. A **településrendezési mélységben is kezelhető elemeket a szabályozási terv kidolgozásakor figyelembe kell venni.**

A népesség kismértékű növekedése és a fiatal korosztályok letelepítését, illetve megtartását célul kitűző és támogató településfejlesztési politika a rendelkezésre álló szabad lakótelkek ismeretében nem igényli új lakóterületek kijelölését. A korábbi településfejlesztési koncepcióban illetve rendezési tervben kijelölt területek beépítése csak részben valósult meg. A továbbra is jelentkező lakásigények kielégítésére, illetve a fiatalok megtelepedésének elősegítésére figyelembe veendő, hogy az önkormányzat **40 db közművesített önkormányzati tulajdonú telekkel** rendelkezik, a Vörösmarty és az Arany János u. folytatásában. Az önkormányzat továbbá 24 db **önkormányzati bérlakást** is tud

biztosítani hasonló célra. Ezeknek a 2002-2003-ban épült lakásoknak az energetikai felújítása szükséges.

Szentkirályban a jelenleg elsősorban konfliktusforrást jelentő, 20-22 éve magántulajdonban lévő **beépítetlen, elhanyagolt telkek hasznosítása, beépítésének meggyorsítása** is fejlesztési célként fogalmazódik meg. A Szentkirályban megvalósuló lakó célú fejlesztéseknek ez lehet a másik potenciális területe.

Azonban az újabb építésre szánt területek kijelölése helyett a településnek élnie kell a **belső településrészek** szabad telkei, rossz állapotban lévő, elhagyott lakóingatlanjai nyújtotta lehetőségekkel. A beépítésre szánt területek növelése helyett cél, hogy a belső településrészek rosszabb állapotban lévő épületeit is megvásárolják, felújítsák, vagy helyükön újakat emeljenek, ezáltal a község belső területei is megújulhatnak.

A helyi munkahelyteremtést elősegítő és a mezőgazdasági termékek raktározását illetve feldolgozását lehetővé tevő **új gazdasági célú terület kijelölése** során több szempontot kell együttesen érvényesíteni. A gazdasági terület lehetőség szerint ne zavarja a lakófunkciót, és elhelyezésénél tekintettel kell lenni a település ökoturisztikai potenciáljának kihasználására építő fejlesztési elképzelésekre is. Továbbá a szükséges műszaki infrastruktúrával, közlekedési kapcsolattal való jó ellátottság is meghatározó. Mindezeket mérlegelve a mezőgazdasággal összefüggő logisztikai, mezőgazdasági gépek forgalmazását lehetővé tevő funkció számára javasolt területet biztosítani a Kandó Kálmán utca végén a lakóterület mögött. Cél a terület biztosításán túl a község érdekei szerint legalkalmasabb befektető megtalálása.

A települési életminőség javításának lényeges feltétele a település jó infrastrukturális ellátottsága. A községben a műszaki infrastruktúra hálózatai kiépültek. Nagy szerepe van ezen túl a **gyalogos úthálózat, járdák** mind teljesebb kiépítésének, az érintett útszakaszokon az útburkolatok javításának, a jelentősebb földutak pormentesítésének vagy szilárd burkolattal való ellátásának, a **vízvezető árkok** kialakításának, illetve rendbetételének. A **felszíni vízvezető rendszer** koncepciója elkészült, a településen az új munkálatok már ennek figyelembe vételével kell, hogy történjenek. Az infrastrukturális fejlesztések kedvező hatással vannak a település fejlődésére. A megvalósult infrastruktúra gyakran újabb fejlesztési igényeket eredményez. Ezért fontos a közúthálózat, a járda, a csatornarendszer, a villamos energia, a közvilágítás, illetve egyéb szolgáltatások biztosítása.

A települési infrastruktúra fejlesztésén túl javasolt olyan **közösségi terek** kialakításának a területi feltételeit is megteremteni - elsősorban a településközpontban, de akár további helyszíneken is -, amelyek találkozási pontként szolgálhatnak a településen élők számára, vagy különböző csoportos, szabadtéri rendezvények megtartására is alkalmasak. Ezek szellemében egy új játszótér már létesült a községben. A koncepció javasolja egy másik, zöldfelületeiben és a kihelyezett játékok tekintetében is jó színvonalú **játszótér** helyének kijelölését a település másik részén. A lehetséges helyszínek a Szabadság út – Szent Margit

Park közelében, vagy Jókai és Bartók utcák sarkán, vagy a Szőlő körúton. Dány zöldfelületi ellátottsága jó. Ennek ellenére javasolható további **zöldterületek** kijelölése is, a településesztétikai szempontok mind jobb érvényesülése érdekében. Cél a további – kiegészítő - zöldfelületek kialakítására alkalmas településrészek kijelölése, a település zöldfelületi rendszerének továbbfejlesztése.

Az energiahatékonyság növelésére és a zöldenergiák hasznosítására nagy hangsúlyt fektet az Önkormányzat. Ezzel összhangban területet kell biztosítani a településszerkezeti tervben egy **napelem park** létesítése számára.

Az önkormányzat gazdasági programjában a következő években fejlesztési célul és feladatul tűzi ki:

- Térfigyelő kamera rendszer továbbépítése
- KEOP pályázaton nyert szentkirályi csatornarendszer megépítése és a dányi szennyvíztisztító telep felújítása, új telep építése
- Külterületi utak rendbetétele,
- Belterületi utak, járdák, útpadkák felújítása, rendbetétele
- Nefelejcs Óvoda felújítása, bővítése az adósságkonszolidációból kapott 70 millió Ft és még pályázatból származó bevétel terhére,
- Széchenyi István Általános Iskola energetikai felújítása, nyílászárók további cseréje, homlokzat szigetelése, napkollektorok felhelyezése,
- Széchenyi utcai kántorház felújítása, bővítése, munkahelyteremtő beruházás létrehozása (savanyító üzem, térsztaüzem),
- Sportcsarnok építése vagy a tornaterem bővítése, felújítása,
- Művelődési ház építése, a még várható adósságkonszolidációból származó 112 millió Ft igénybevételével
- Hőskert rendbetétele
- Buszforduló kialakítása, burkolatának rendezése
- Széchenyi lakások energetikai felújítása pályázat igénybevételével
- Gyümölcsös területének értékesítése munkahelyteremtő beruházás létrehozására
- Pedagógusföldön munkahelyteremtő beruházás ipari terület létrehozása
- Sportpálya további fejlesztése
- Szentkirályban közösségi ház létrehozása
- Szentkirályi utak rendbetétele
- Dány-Szentegyeden útjavítás
- Dány-Szentegyed vízhálózatának kiépítése
- A már évek óta elkezdett faluszépítő nap folytatása településünk és településrészeink fásítása, virágosítása
- Temető előtti és a Pesti úti központi rész rendbetétele
- Önkormányzatnak gépjárművek beszerzése pályázati forrásból
- A két önkormányzat településeket összekötő útjának rendbetétele Kóka és Dány között
- Közvilágítás fejlesztése

A fent felsorolt fejlesztések egy részének eszköze lehet a VEKOP (Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program) az alábbiak szerint:

- Nefelejcs Óvoda fejlesztése
- Az Általános Iskola energiaracionalizálása, a megújuló energia (hőszivattyú, napkollektorok) beépítésével; nyílászárók, fényforrások, elektromos aljzatok, kapcsolók cseréjével, víz- és hőszigeteléssel, fűtő és elektromos hálózat felújításával.

A VEKOP-os projektek esetében a községnek törekednie kell arra, hogy az önkormányzaton ne múljon a siker, azaz rendelkezésre álljanak a szükséges tanulmányok, felmérések, tervek.

Közlekedésfejlesztés

A község elérhetőségi viszonyainak, a térségen belüli közlekedési kapcsolatainak javítása érdekében úthálózati fejlesztés javasolt. **Új településközi kapcsolatot biztosító úthálózati elem** megvalósítása kívánatos **Dány és Valkó viszonyában**. Az út szilárd burkolattal kiépült, de mezőgazdasági útnak minősül és nem használható közútként. Továbbra is cél az út kiépítése, bár Dány közlekedési helyzete szempontjából az M0 irányú kapcsolat az M0 keleti szektor megépültével felértékelődött, és az M3 irány jelentősége lecsökkent. Ennek ellenére ez a fejlesztési elem hozzájárul a Gödöllő-Veresegyház irányú ingázás minőségének javításához. Fejlesztési feladat az elkövetkező időszakra a **Dányt Kórával összekötő út felújítása** is a község kedvezőbb közúti kapcsolatainak biztosítása érdekében.

A mára kialakult településközpontban megtalálható funkciók egyes esetekben nem kellően illeszkednek egymáshoz, a községközpont egyes részletei rendezetlen benyomást keltenek. Dány központjában jelenleg a Fő utca és a Pesti út találkozásánál kialakult teresedés ad helyet az autóbuszfordulónak. A településfejlesztési koncepció javaslata szerint **a buszvégállomás által ma igénybe vett területet a településközpont karakterébe jobban illeszkedő központi funkciók számára célszerű hasznosítani**. A községközpontban javasolt továbbra is fenntartani gépkocsi parkolás céljára területet. A Szolgáltató ház és üzletek előtti területen rendezetlen a parkolás, melynek megoldása szükséges. A temető előtti területen is feladat a **parkolás rendezett biztosítása**. Emellett azonban törekedni kell a közterületeken a gyalogosfelületek, zöldfelületek arányának növelésére, az aszfaltburkolatok arányának csökkentésére, illetve a díszburkolatok kialakítására.

Az autóbuszvégállomás új helyének kialakítására szóba jöhető területekről az Önkormányzat - a tervezők bevonásával - és az üzemeltető Volán társaság kell, hogy egyeztetést folytasson. Ennek függvényében a településszerkezeti tervben a buszvégállomás új helyének javaslata megjeleníthető. E célra a Zsámboki út vonható vizsgálat alá elsődlegesen, cél a tópart irányába áthelyezni a buszállomást, tekintettel arra, hogy ott is élnek állandó lakosok.

A községben élőket ellátó és kiszolgáló közintézmények, továbbá szolgáltatások jellemzően a községközpontban épültek ki. Az intézményi ellátottság jó színvonala mellett a településközpont fejlesztése érdekében elsősorban a központban elérhető kiegészítő és egyéb speciális szolgáltatások megtelepítése lehet a cél.

A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

A fejezet azokat a társadalmi, gazdasági és környezeti adatokat illetve keretfeltételeket határozza meg, amelyekre a településfejlesztési koncepció hosszú távú céljai elérése érdekében tekintettel kell lenni, és a településrendezési eszközök ezekre hatással lehetnek.

Társadalmi alapadatok

Dány lakónépessége az elmúlt negyven év távlatában kisebb növekedési illetve csökkenő periódusok eredményeként gyakorlatilag stagnáló, de abszolút értékben minimális növekedést mutat. 2014 január 1-én 4.437 fő Dány lakónépessége. Az 1970-es és a 2001. évi népszámlálás közötti időszakban a népességszám 3,4 százalékkal lett több, 30 év alatt 137 fővel nőtt a település lakossága. Az igazi növekedés a legutóbbi bő egy évtized során következett be. 2001 és 2014 között 257 fővel gyarapodott a népesség.

A községben a halálozások száma rendre meghaladja az elveszületéseket, a legutóbbi öt év mindegyikében hozzávetőleg kétszeres mértékben. A település vándorlási nyeresége 563 fő volt 2001 és 2013 között. A természetes fogyás következtében 278 fővel csökkent a népesség ugyanebben az időszakban.

A pozitív vándorlási egyenleg kedvező abban a tekintetben, hogy ellensúlyozza a természetes úton csökkenő népességszámot. Ugyanakkor a migráció a helyi lakosság összetételének kedvezőtlen irányú változásához is vezetett és vezethet a jövőben. Az úgynevezett minőségi migrációs veszteség, vagyis a lakónépesség kedvezőtlen irányú cserélődése a be és kiköltözők eltérő társadalmi összetétele következtében, az amely semmiképp nem tekinthető kedvezőnek.

A kedvezőtlen népességcseréhez kapcsolódó probléma forrását az jelenti, hogy az innét véglegesen elköltöző, zömmel produktív korban lévő fiatal, szakképzett, jól iskolázott és gazdasági erőt is képviselő rétegek helyébe sok esetben kevésbé képzett rétegek érkeznek. Ez az úgynevezett minőségi migrációs veszteség vezet többek között a lakosság összetételének megváltozásához. Kedvező változás e téren, hogy a legutóbbi időszakban az elköltözések tendenciája mérséklődni látszik.

Dány állandó népességén belül a fiatal és az idős korosztályok mérlege az utóbbiak javára billen. A statisztikai adatok értékelésénél figyelembe kell venni a két időszakban élőket is. Az előregedő korszerkezetet a beköltözők kedvezőbb korösszetétele ellensúlyozza, mivel közöttük a többgyerekes családok, fiatalabb korosztályok jellemzőek.

A népesség átlagos képzettsége hasonló a megyében és a járásban tapasztaltakhoz. A problémát inkább a képzettség és a munkaerőpiaci igények közötti nem kellő összhang okozza.

Gazdasági alapadatok

Erőtlen, túlzottan egysíkú helyi gazdaság, kevés helyi munkalehetőség, nagy arányú ingázás jellemzi a községet. A község alapvető problémaforrása a korábbi időszakban is és ma is a kevés helyi munkalehetőség, ami közvetlen kiváltó oka a Dányt jellemző nagy arányú napi ingázásnak. A helyi munkaalkalmak szűkös volta és az egysíkú foglalkoztatási lehetőségek munkahelyteremtő beruházások szükségességét támasztják alá.

A Dányból ma napi rendszerességgel ingázni kényszerülő munkaerő túlnyomó többsége egyrészt a sokszínű budapesti munkaerőpiacon talál megélhetést, másrészt a járás legnagyobb foglalkoztatási központjában, Gödöllőn, illetve Veresegyház üremeiben nyer foglalkoztatást. Emellett Jász-Nagykun-Szolnok megyében is alkalmaznak Dányból munkavállalókat. Az ingázás, amellett, hogy felesleges többletterhet ró a lakosságra és szabadidős tevékenységektől veszi el az időt, további, a település távlati perspektívája tekintetében kedvezőtlen változásoknak is okozója lehet egyben.

A helyi foglalkoztatásban sem a termelő ágazatok dominálnak, hanem a szolgáltatási szektor. A működő vállalkozások megoszlását a vállalkozási forma szerint az egyéni vállalkozások túlsúlya jellemzi.

A település gazdaságában jelenleg nincs olyan nagyobb jövedelemtermelő képességű vállalkozás, amely a település általános fejlesztéséhez is megfelelő alapot biztosíthatna. Olyan jelentősebb ipari üzem vagy kereskedelmi, szolgáltatási központ, amely komoly adóbevételekhez juttatná az Önkormányzatot, a településen nem működik.

Dányban nincs meghatározó jelentőségű helyi vállalkozói aktivitás. A hazai tőkére építő turisztikai fejlesztési elképzeléseken kívül a települést érintő külső, tőkeerős, elsősorban a mezőgazdasági termékek feldolgozására szakosodott ipari tevékenység idetelepítését célzó befektetői szándékok nem ismertek, igaz ennek ma a területi feltételei sem biztosítottak megfelelően. Jelenleg Dány nem rendelkezik komoly telepítőtényezővel a feldolgozóipari ágazatok tekintetében.

Környezeti alapadatok

A változatos táji környezet, és az azzal harmóniában alakult településkép, a többnyire széles lakóutcák kedvező lakókörnyezetet biztosítanak. A település egyik legfőbb értéke csendes, nyugalmas jellege. A településképet tovább javítják a települést átszelő patakot kísérő zöldfelületek, és a községben kialakított három nagyobb díszpark. A község belterületén a zöldfelületi arány magas, 40%-os.

A település kommunális infrastruktúrával való ellátottsága jónak értékelhető, a lakosság jobb életfeltételeit szolgáló valamennyi hálózat kiépült, beleértve a

szennyvízcsatornahálózatot is. Fejlesztési célként a csatornahálózat esetében a rákötöttségi arányok javítása fogalmazható meg.

A településnek mind a mai napig jó állapotban sikerült megőriznie természeti környezetét, s ennek köszönhetően, valamint a települést alig zavaró, mérsékelt átmenő forgalom következtében Dány egyik nagy értéke ma is éppen csendes, nyugalmat árasztó természeti és települési környezete.

A község területén természeti, táji oldalról mind az életminőség javításának, mind pedig a beavatkozásoktól kevésbé terhelt környezetet, mint megfelelő adottságot kihasználó ökoturisztikai irányú fejlesztések számára biztosítottak a kedvező feltételek. A Dány részét képező, de a település központi területétől néhány kilométerre délnyugatra elhelyezkedő Szentkirály településrész és a községtől keletre létesült horgásztó környezete egyaránt jó adottságokkal rendelkezik a turisztikai jellegű fejlesztésekhez. Szentkirályt a Felső-Tápió menti fekvése, erdősültsége, táji környezete, sajátos mikroklímája, és a területén feltárt magas ásványi anyag tartalmú termálvíz készlet teszi alkalmassá turisztikai fejlesztések színhelyéül.

A község közigazgatási területén, de tágabb térségében sem folytatnak olyan jelentős környezetterheléssel járó tevékenységet, amely veszélyeztetné a település kedvező környezeti állapotának fenntarthatóságát hosszú távon.

Javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére

A szerkezetet is meghatározó műszaki infrastruktúra hálózatok elemei közül a közlekedési hálózatok és a közművek nyomvonalainak azonosítása szükséges.

A község területén közlekedési hálózatok terén új nyomvonalak létesítése nem tervezett. A megyei területrendezési tervből a 2012-es módosítás során kikerült Dányt Valkóval összekötő út nyomvonala. Ennek ellenére, mivel mezőgazdasági útként részben burkolattal ellátott, célszerű a településrendezési tervben történő szerepeltetése. A község területén feladatot a meglévő úthálózat folyamatos karbantartása, illetve jobb minőségű kiépítése jelenti, kiemelten Dány jobb kapcsolatrendszerét eredményező fejlesztésekre fókuszálva, pl. a Dány-Kóka közúti kapcsolat.

A kerékpárúthálózat fejlesztését a településfejlesztési koncepció célként tűzi ki, cél a kapcsolódás az országos és megyei hálózatokhoz Gödöllő, Isaszeg, illetve Zsámbok irányába.

Közmű hálózatok esetében az új beépítésekhez a már meglévő, illetve tervezett hálózatokat a várható közműigények alapján kell továbbfejleszteni. A területfelhasználással kapcsolatos

beépítés-fejlesztések esetében, ahol új közterület kerül kiszabályozásra, a közművek kiépítése csak egységes rendszerben elő-közművesítéssel, összközműves ellátással javasolt.

Értékvédelem, értékfejlesztés

Dány védendő adottságait, értékeit részletesen számbavették az előzményként elkészült illetve a jelenleg készülő településrendezési és fejlesztési dokumentumok.

A helyi értékvédelmi javaslatok megvalósításán túl törekedni kell az utcaszerkezet, a tömb- és a telekstruktúra megőrzésére, amely meghatározza a település térarányait, a tervezett épületek léptékét. A fejlesztéseknél fontos az új létesítmények megfelelő építészeti eszközökkel való környezetbe illesztése, (mérsékelt tömegalakítással, hagyományos arányrendszer-kialakítással, anyaghasználattal, stb.).

Az építetők befolyásolása a történeti hagyományok megőrzésére és az igényes építészeti kialakításra nehéz feladat. Ennek eszközei a településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet, valamint a helyi építési szabályzat. E dokumentumok a telekalakítást, tömegformálást, az épületek és az utcaképek megjelenését szabályozzák. A másik eszköze a meggyőzés, amelyben nagy segítséget jelenthet az építészeti tervtanács létrehozása.

Dány épített értékei megőrzése érdekében olyan akciókat kell indítani (pl. pályázati rendszerben), amely az épületek felújítására ösztönözné annak tulajdonosait. A ma még esetleg védhető értékek fogyatkozása miatt fontos feladat lenne a község megmaradt művi értékeinek szakszerű feltérképezése, majd a védelem lehetőségének és módjának meghatározása. Törekedni kell a nem országos jelentőségű, de még mindig meglévő karakteres, régi épületek és az általuk biztosított településképi értékeinek megőrzésére. Ezzel együtt azonban a védelem módját, mértékét lényegileg a település anyagi lehetőségei fogják meghatározni.

A helyi művi védelem feltételrendszerének biztosítása szükséges, a védelem a szakmailag helyes szabályok megalkotásán túl csak a pénzügyi források mellérendelésével lehet hatékony. A helyi védelem alapidokumentuma a helyi védettségről szóló rendelet, amelynek megalkotása az elsődleges helyi értékvédelmet szolgáló feladat. A rendelet a településrendezési eszközök készítésével párhuzamosan illetve azt követően készülhet. A hatályos településrendezési eszközök is tartalmazznak helyi értékvédelemre vonatkozó javaslatot, melyek felülvizsgálatára - szükség esetén - a jelenleg folyó tervezési eljárás keretében is sor kerül.

A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer

Az önkormányzat elsődlegesen a jogszabályokban meghatározott és előírt eszközökkel segíti a település fejlesztését. Így mindenekelőtt ide sorolhatók a tervezett fejlesztések megvalósításának jogi (és részben fizikai, illetve pénzügyi) lehetőségét megteremtő helyi jogszabályok, a képviselőtestület által hozott rendeletek (pl. szabályozási terv, építési szabályzat, vagyonrendelet, költségvetési rendelet stb.) Ezeket egészítik ki a jogszabályi kötelezettséget nem feltétlenül jelentő stratégiák, koncepciók, amelyek a társadalmi, gazdasági élet egy-egy részterületének fejlesztési irányait határozzák meg (pl. környezetvédelmi program, kulturális koncepció, sport koncepció, vagyongazdálkodási terv, stb.).

A nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek körébe tartoznak:

- a szabályozási tevékenységek,
- településfejlesztési és -rendezési szerződések,
- ingatlangazdálkodás
- településmarketing célú tevékenységek,
- helyi kedvezmények biztosítása (magántőke mobilizálása érdekében)
- koordinációs és egyeztetési mechanizmusok kialakítása és működtetése

A településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósulását szolgálhatja az önkormányzati vagyonnal (ingatlanokkal) történő hatékony vagyongazdálkodás. Ennek érdekében szükségessé válhat a vagyonelemek racionalizálása: a forgalomképes vagyon áttekintése és a vagyonelemek összevetése a fejlesztési célokkal. Ennek eredményeként egyes vagyonelemek értékesítésére illetve új vagyonelemek megszerzésére (megvásárlására) kerülhet sor, annak érdekében, hogy a rendelkezésre álló vagyon a fejlesztési célok érdekében jobban hasznosítható legyen.

Az önkormányzat adópolitikája egyrészt a tervezett önkormányzati fejlesztésekhez szükséges saját erő biztosítása miatt fontos szempont, másrészt azonban a befektetésösztönzési és vállalkozástámogatási célok megvalósításának is fontos eszköze. Ennek érdekében továbbra is fontos szempont, hogy a helyi adók rendszere legyen kiszámítható, és az ne veszélyeztesse a vállalkozások működését. A nagyobb adóbevétel természetesen az önkormányzati gazdálkodás stabilitása szempontjából kívánatos, azonban ezt semmiképpen sem új adók bevezetésével vagy a meglévők növelésével célszerű elérni. Cél, hogy az új, lehetőleg nagyobb termelő vállalkozások településre vonzása, a turizmuságazatban a jövőben termelődő bevételek, illetve a már itt lévő vállalkozások megerősítése egyre jobban járuljon hozzá az adóbevételek növekedéséhez.

Az Önkormányzat a település területén tevékenykedő vállalkozásokkal kölcsönösen előnyös településfejlesztési megállapodások megkötésére törekszik. Ezen egyezségek célja, hogy a Képviselőtestület építési jogokat keletkeztető - településszerkezeti tervi, szabályozási tervi jóváhagyásáról szóló - döntései nyomán felértékelődő területek ingatlan-érték

különbözetének egy része az Önkormányzat közcélú fejlesztéseire legyen fordítható. Az ilyenfajta Önkormányzat és magánbefektetők között létrejövő megállapodások megfelelő formáját jelenti a településrendezési szerződés. A megegyezések eredményeképp a település közcélra - pl. zöldfelület, parkolók, játszótér létesítése, intézményfejlesztés céljára - felhasználható telkekhez, ingatlanokhoz jut, esetleg a vállalkozó konkrét fejlesztést, illetve fejlesztési források biztosítását ajánlja fel.

A fejlesztési célok megvalósításáért felelő menedzsment szervezeti kereteit egyrészt az önkormányzat SZMSZ-ében rögzítettek szerint, az általános gyakorlatnak megfelelően a település polgármestere, képviselőtestülete és annak szakbizottságai adják, amely testületek egyben a szükséges döntési kompetenciával is rendelkeznek. A bizottságok egyben a társadalmi partnerség (nem kizárólagos) fórumai is, miután azokban nem képviselő tagok is közreműködnek, akiket a bizottság hatáskörébe tartozó kérdésekben a képviselőkkel azonos jogkörök illetnek meg. A társadalmi partnerek bekapcsolását biztosítja továbbá, hogy mind a képviselőtestület, mind a bizottságok nyilvános ülésein tanácskozási joggal vehetnek részt a különböző társadalmi szervezetek képviselői.

Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére

A településfejlesztési koncepció tervezése számos olyan feltevésen alapszik, amelyek a jelenlegi információk birtokában helyesnek és megalapozottnak tűnnek, s így okkal alapozhatjuk rájuk a fejlesztési célokat és az azok elérése érdekében hozott intézkedéseket. Ugyanakkor részint az információk hiányos jellege miatt (pl. jelenleg még nem teljes körűen ismertek a 2014-2020-as időszak pályázati feltételei és kiírásai), részint a külső és a belső környezet (pl. gazdasági, szabályozási környezet) folytonos változásai miatt a célok teljesülése, az elvárt eredmények és hatások létrejötte nem tekinthető automatikusnak. A hatásmechanizmusokat számos olyan tényező befolyásolja, amit jelenleg nem vagy csak hiányosan ismerünk, illetve amelyek befolyásolhatósága a településfejlesztési koncepció megvalósítását menedzselő szervezet számára erősen korlátozott.

Mindezekből adódóan a koncepcióban lefektetett célok sikeres megvalósítása elképzelhetetlen egy olyan visszacsatolási mechanizmus nélkül, amely alapján a koncepcióalkotási folyamat minden pontján újból és újból beavatkozhatunk, elvégezve a szükséges korrekciókat. E visszacsatolást a monitoring rendszer biztosítja. Alapja a megvalósításra vonatkozó folyamatos adatgyűjtés, információgyűjtés, ami alapján ellenőrizni tudjuk, hogy a kitűzött célok irányába haladnak-e a folyamatok, várható-e a tervezett hatások elérése. Ha ennek során kiderül, hogy a szándékoltól eltérően haladnak a folyamatok, s a célok várhatóan nem, vagy csak részben teljesülnek, akkor a monitoring rendszer feltárja az eltérés okait is, s ezzel lehetőséget teremt a döntéshozók számára, hogy beavatkozzanak a

folyamatokba. Az eltérés jellegétől és mértékétől függ a szükséges korrekciós intézkedés, pl. módosítani szükséges a tevékenységek menetét, a koncepció végrehajtásának mikéntjét, a szervezeti kereteket, a feladatokhoz rendelt erőforrásokat. Ha a korrekció a meglévő tervek keretein belül nem végezhető el, akkor a tervek, de végső soron a koncepcionális célok korrekciójára is sor kerülhet.

E logikából következik, hogy a monitoring rendszer elsődlegesen a koncepcióért felelős menedzsment eszköze a megvalósítás kontrolljában, ami csak akkor tölti be funkcióját, ha azt folyamatosan működtetik.

Az eredmények áttekintése és értékelése:

A településfejlesztési koncepció átható monitoringja: 2020-at követően kerül rá sor, amikor a következő EU tervezési és költségvetési időszakra kezd felkészülni a település. A monitoring tevékenység célja ebben a stádiumban a koncepció sikerességének áttekintése és az új tervezési időszak feladatainak meghatározása. Annak érdekében, hogy ne ebben a stádiumban szembesüljön a településvezetés az esetleges lemaradásaival, köztes időtávok beiktatása is javasolt.

Kétévente elvégzett monitoring: ezek a rövidebb időszakok kétéves bontásban újabb lehetőségeket nyitnak meg a település előtt. A kétéves periódus lezárásával áttekinthetők az elvégzett feladatok a koncepció szintjén. A monitoring célja, felhívni a döntéshozók és a megvalósításért felelős szervezet figyelmét a céloktól való esetleges eltérésre, és összegezni az operatív szinten elvégzett feladatokat. Ebben az időintervallumban a monitoring feladata sokkal inkább a koncepció finomra hangolásának, azaz operatív feladatai végrehajtásának ellenőrzésére koncentrálódik. Szükséges a vonatkozó ágazati stratégiák esetleges megváltozásának nyomonkövetése, csakúgy mint az időközben elkészült járási, megyei, és - amennyiben releváns - az országos területfejlesztési, területrendezési tervek hatásának értékelése.